LEXICAL-SEMANTIC CONFIGURATION OF TOPONYMS IN ROMANIAN FAIRY TALES

Veronica Oneț
Tehnical University of Cluj-Napoca

Abstract:This communication aims to approach the names of places in the literary text, particularly in fairy tales. Starting from the premise that the fairy tale fictional world is structured on the duality principle, good vs. evil, we will show that the names of places that can be found in the fabulous discourse are also classified in good and bad. However, there is no clear delimitation between the two toponymic categories, some names changing, at some point, their meaning from good into evil and vice versa.
Thus, we will investigate the lexico-semantic status of toponyms in the fabulous universe in diachronic perspective while focusing both on classical and modern fairy tales. At the same time, we will underline the similarities and the structural and content differences between the Romanian toponyms (the formation of the toponymic appellations, predominant in this type of text).
The approach is interdisciplinary, the areas concerned being anthropology, ethnolinguistics and semantics.
The corpus is taken from Romanian fairy tale anthologies, as well as from children / cartoon films.

Keywords: literary onomastics, fairy-tale, apelativ, toponyms, archetype.

1. Numele de locuri – considerații teoretice (definiție, concepte, categorii, clasificări)

1.1. *Definiția toponimelor*

Termenul toponimie provine din limba greacă, topos „loc”, onoma „nume” și este întrebuințat cu două accepțiuni:

a) „ramură a lingvisticii care se ocupă cu studiul numelor proprii de locuri”;

b) „totalitatea numelor proprii de locuri: ape, munți, orașe, sate, dintr-o țară sau dintr-o regiune” (ELR 2001, s.v.).

Toponimul este „name of a place, sometimes in a broad sense, sometimes used in a restricted sense of inhabited places” (icosweb.net)1. Aceeași definiție o întâlnim și la Terhi Ainiala et al. (2016: 63): „the term toponym can be used to mean a place name and the term toponymy can be used for a collection of place names, that is, its nomenclature”2. În literatura de specialitate sunt propuși spre utilizare atât termenul toponimie, cât și toponomastică.

Numele de locuri sunt universale și le întâlnim în toate culturile și limbile. Este necesar să identificăm, fără echivoc, un anumit loc și să-l diferențiem, din punct de vedere lingvistic, de celelalte. Toponimele sunt structurate diferit, în funcție de particularitățile fiecărei limbi și cele mai multe au un sens contextual. La scară internațională3 s-a încercat crearea unei concordanțe între obiectul geografic primar și numele locului, tocmai pentru a facilita identificarea exactă a topicului. Cu toate acestea, obiectivul scontat nu este ușor de îndeplinit,

[1] [În sens extins, toponimul este nume de loc, iar în sens restrâns, este utilizat pentru așezări omenești].
[2][Termenul toponim poate fi utilizat cu sensul nume de loc, iar termenul toponimie poate fi folosit pentru o grupare de nume de locuri dintr-un nomenclator].
[3]Consiliul Internațional de Științe Onomastice (ICOS) a hotărât să fie organizată anual conferința dedicată standardizării numelor geografice și a implementat această opinie, constituind un grup ai cărui membri participanți erau din numeroase țări.

BDD-A28307 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 23:10:56 UTC)

deoarece varii nume de locuri sunt create spontan, în special microtoponimele, în funcție de diferențe diatopice, diastratice (Coșeriu 2016: 88)4 (Halău, Hoagă, Tăul cu Lapte Dulce).

1.2. ***Categorii toponimice***

Cele mai relevante categorii toponimice sunt:

Astronimele (< gr. astro „corp ceresc" și onoma „nume") sunt distribuite în două sisteme denominative, unul științific, care cuprinde exclusiv nume străine, neadaptate la sistemul limbii române, provenite din arabă, greacă, latină (Aldebaran, Altár, Atlas, Corona Borealis, Icarus, Patrocle, Ursa Maior, Ursa Minor) și unul popular, unde întâlnim denumiri românești simple (Balaurul, Săgetător, Taur) sau forme traduse ale astronimelor străine (Dracul < Draco, Fecioara < Virgo) (ELR 2001, s.v.). Astronimele sunt întâlnite și în basme, în special Soarele și Luna, care sunt antropomorfizate.

Hagiotoponimele (< gr. hagios „sfânt", topos „loc" și onoma „nume") sunt întâlnite atât în nomenclatorul toponimic (Biserica Albă, Chilia, Dealul Cimitirului < termeni religioși românești „biserică", „chilie", „cimitir", Mănăștur, Mănăștурel < magh. Monostor < lat. med. monasterium, Remetea, Remeți < magh. remete „pustnic, sihastru, călugăr") (ELR 2001, s.v.), cât și în basme (Iad, Rai, Răscruce, Valea Dracilor).

Hidronimele (< gr. hidro „apă", onoma „nume") au fost primele topice individualizate prin nume. Structura lor conține de cele mai multe ori un apelativ specific (apă, baltă, lac, râu), însoțit de un determinant (Apa Bună, Balta Verde, Lacul cu Plopi) (ELR 2001, s.v.). Numele de ape întâlnite în basme se construiesc aidoma celor care prezintă un referent real (Balta Stuhoasă, Fântâna Sânzâienelor, Iezerul, Smârcurile Mării, Tăul cu Lapte Dulce).

Hodonimele (< gr. odos „drum" și onoma „nume") „reprezintă un topos intermediar între cel domestic și cel instituționalizat, acesta din urmă fiind locul de desfășurare a activității sociopolitice, educaționale, culturale, economice, al petrecerii timpului liber, al divertismentului" (Felecan, O. 2013: 318). În basme întâlnim apelative în funcție toponimică (Moldovanu 2010: 15) (Cale, Drum) cu aceleași conotații, adică un topos intermediar între locul sacru – spațiul umanizat, cunoscut și locul profan – amorf, izolat, necunoscut, dar cu posibilități de consacrare. „Lumea noastră este un univers în care sacrul s-a manifestat și unde ruptura de nivel este așadar posibilă și repetabilă" (Eliade 2000: 23).

Oiconimele (< gr. oicos „casă", onoma „nume") au apărut relativ târziu și au avut de-a lungul timpului relevanță economică și socială. Multe provin de la antroponime formate cu topoformanți (sufixul patronimic -ești și -ani care arată originea locală)5 (Agriș, Câmpia, Iacobeni/Iacobești, Todireni/Todirești) (ELR 2001, s.v.). În basme, oiconimele respectă același tipar denominativ aidoma toponimelor reale (Batistești, Biciuești, Pălmești, Pumnești, Satu Despuiatelor, Țara Șoarecilor).

Oronimele (< gr. oro „munte", onoma „nume"). Munții au fost numiți de timpuriu datorită proeminenței fizice și stabilității lor în timp. Aceste denominații toponimice au la bază entopice generice6 (colină, deal, munte, măgură) Dealul Negru, Muntele Mare, Piscul cu Plopi (ELR 2001, s.v.). Oronimele din basme prezintă aceleași trăsături ca și cele din

[4] Coșeriu (2016: 88) prezintă trei tipuri de varietăți interne care pot fi mai mult sau mai puțin extinse: „diferențe ce țin de spațiul geografic, diatopice (dialectale), diferențe condiționate de clasele socioculturale ale comunității lingvistice, diastratice (privitoare la niveluri de limbă), diferențe ce țin de intenția exprimării, diafazice (referitor la stilurile limbii)".

[5] „Din punct de vedere semantic *-ani* (*-eni*) este mai cuprinzător decât *-ești*, căci un toponimic derivat cu el de la un antroponimic denumește pe toți locuitorii satului în discuție, indiferent de relațiile familiale și de altă natură dintre dânșii. [...].*-Ești* ne trimite în mod strict la originea personală, chiar atunci când, sub forma de sg., este oarecum sinonim cu *-eanu*. *-Ani* (*-eni*) este un sufix cu valoare antroponimică, mai exact patronimică, atașat la numele de sate românești" (Iordan 1963: 160).

[6] Termenul entopic este definit astfel: „expresia lingvistică a clasei geografice" (Moldovanu 1978: 7).

BDD-A28307 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 23:10:56 UTC)

nomenclatorul toponimic, majoritatea fiind formate de la termeni entopici + un determinant (Codrul Verde, Măgura, Muntele de Iagă, Muntele de Sticlă, Pădurea Râiosăi).

1.3. ***Clasificări ale toponimelor***

În funcție de categoria topicului desemnat, toponimele se clasifică în: astronime, hagiotoponime, hodonime, oiconime, oronime7.

Având în vedere proeminența fizică și importanța socială a locurilor denumite, toponimele se divid în macro- și microtoponime (ELR 2001, s.v., Toma 2015: 61). Primele amintite sunt topice de mari dimensiuni și importanță socială deosebită. Acestea sunt rezistente în timp, dar sunt mai expuse modificărilor pe cale administrativă (Basarabia > Republica Moldova, Brașov, în perioada comunistă > Orașul Stalin, Onești > Gheorghe Gheorghiu-Dej, Ștei > Dr. Petru Groza) (vezi, în acest sens, Oliviu Felecan 2017: 80). Microtoponimele sunt topice de dimensiuni și importanță socială mai reduse. Sunt frecvent schimbate sau înlocuite de vorbitorul comun, dar mențin mai bine forma populară originară.

O clasificare amplă a toponimelor o realizează Iorgu Iordan (1963: 14-15), divizând numele în: topografice – „nume care descriu poziția, aspectul sau vreo altă particularitate a locului" (Capul, Dealul, Grădina, Măgura, Muntele), sociale – „nume care au ca punct de plecare diverse fapte din viața socială a poporului nostru […] și vizează topice care arată poziția socială a oamenilor (Craidorolț, Craifalău), ocupația locuitorilor (Argintari, Lingurari, Stupari, Zidari), credințe, superstiții, obiceiuri (Biserica, Chilia, Cimitirul)", istorice – „nume care păstrează amintiri despre evenimente și întâmplări din trecut" (se regăsesc atât în viața reală, cât și în lumea basmului toponime formate de la etnonime: Armanul, Dealul Arapului, Neamțul), psihologice – „nume care trădează o anumită atitudine sau trăsătură psihică a celor ce le-au dat (Afumați, Betegi, Flămânda) sau expresii plastice prin excelență (Apă de Leac, Arde-Pământ)". Astfel, poreclele devin etichete emblematice ale purtătorilor și, prin transfer metonimic, ele ajung să denumească o comună, un munte, un sat etc. „Nicknames have become means of attack, picked by belligerent interlocutors form the arsenal at hand. They are prolonged – relase antidotes used to destroy opponents and their effect is visible in the long run, as nicknames become part of users' collective memory. When this happens, speakers associate a nicknamed individual with the verbal tag considered emblematic of the nickname bearer" (Felecan, 2016: 191)8.

Ion Toma (2015: 37) opinează că toponimele respectă, aidoma antroponimelor, distincția dintre graiul local impregnat de termeni populari și limba funcțională 9. Astfel, se pot diferenția toponimele spontane (populare) de cele convenționale (oficiale). În basme predomină numele de locuri formate spontan, neconvenționale (Lacul cu Lapte Dulce/Lacul cu Lapți Dulce/Tăul cu Lapte Dulce). În timp ce numele de locuri tradiționale „are all place names appearing in the oldest strata are included in them", toponimele oficiale „are names

[7] Nicolae (2006: 87-93), Toma (2015: 61) au identificat și alte formule onomastice: *choronime* sau *regionime* (nume de structuri teritoriale majore: continente, județe, provincii, regiuni, țări, ținuturi), *exonime* (nume românești ale unor topice din teritoriile altor limbi), *limnonime* (nume de ape stătătoare), *morfonime* (nume de forme de relief), *potamonime* (nume de ape curgătoare), *talassonime* (nume de mări și oceane), *urbanonime* (nume de locuri din cuprinsul orașelor). Precizăm că terminologiile menționate mai sus nu se regăsesc în ICOS *web terminology*.

[8][Poreclele au înțelesul unui atac la persoană, realizat de interlocutori cu tot arsenalul pe care îl au la îndemână. Ele comunică antidotul utilizat spre a distruge opoziția, precum și efectele lor, care sunt vizibile foarte repede. Astfel, poreclele devin parte a purtătorilor unei memorii colective. Când se întâmplă aceasta, vorbitorii asociază porecla cu o etichetă verbală considerată emblematică pentru purtător *t.r.*].

[9]Limba funcțională „prezintă o tehnică a discursului sintopică (adică fără diferențe în spațiu), sinstratică (adică fără diferențe în straturile socioculturale) și sinfazică (adică fără diferențe ale intenției de exprimare) (Coșeriu 2016: 89).

BDD-A28307 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 23:10:56 UTC)

sanctioned by a legally constituted names authority and applied within its jurisdiction”10 (Ainiala et al. 2016: 65). Numele de locuri oficiale includ, în special, numele de străzi (hodonime), parcuri și market-uri11, nume de poduri, de cartiere, de stații de metrou etc. De asemenea, lingvista finlandeză face distincție între toponimia urbană, considerând că nomenclatorul acestor topice este mult mai variat datorită eterogenității orășenilor și toponimia rurală, unde numele de locuri sunt mai omogene, aici lipsind varietatea toponimelor care fac referire, în special, la mediul de afaceri (names of business).

Willy van Langendonck (2007: 204) susține că „in european toponymy, a lot of work has been devoted to the classification of place names in view of diachronic investigations. Syncronic research, the study of contemporary categories and structures of place names has never been taken seriously”12. Astfel, autorul belgian diferențiază numele topicelor în funcție de criteriul formal, unde se pot distinge toponime simple, care nu au atașați topoformanți (zero form), cele alcătuite cu ajutorul afixelor și denominații toponimice însoțite de determinanți. În ceea ce privește structura formală, toponimele românești, inclusiv cele din basme, sunt simple (Câmpul, Dealul, Pădurea), derivate (Câmpuleț, Pădurice), compuse (Câmpul cu Flori, Pădurea cu Ger). Un alt criteriu, amintit de același lingvist, este cel semantic, unde trebuie mai întâi stabilite categoriile semantice ale toponimelor. Parametrii care pot fi aplicați în ierarhizarea semantică a numelor de locuri sunt natura solului și interacțiunile umane. „Geographically relevant are such oppositions as soil vs. water, mountain vs. vally and plain, wooded area or not, fertile vs. desert. As for the human interaction with these spaces, there are such features as inhabitable or not, administratively structured and bounded, habitat, dwelling-place vs. vaster inhabitable area, familiar, integrated, human-friendly vs. isolated, remote or elevated” (Langendonck 2007: 207)13.

Din perspectiva relației formale și semantice dintre apelativ și toponim, numele de locuri pot fi încadrate în trei grupe (Oros 1996: 31-32): „toponime care nu au nicio legătură, nici semantică și nici formală cu apelativele (Chicera, Dunărea, Someș)”, „toponime asemănătoare, dar nu identice, formal sau semantic cu un apelativ (Rogoza, Supiatră)”, „toponime care coincid semantic și formal cu apelativele (Pădurea, Peste Râu). Cele din urmă sunt frecvent întâlnite în basme.

O altă clasificare a topicelor, propusă de Terhi Ainiala et al. (2016: 66) este următoarea: nume care sunt legate de cultură (culture names) și nume care vizează natura (nature names). Prima categorie se referă la „names of cultivated places, that is, places developed by people”14, iar cea de-a doua categorie include natural places.

Numele referitoare la cultură (culture name) se divid, la rândul lor, în: nume de așezări omenești – orașe și municipii, regiuni, teritorii dens populate (settlement names), nume care se referă la infrastructură – a drumurilor, a depozitelor, a ulițelor (artefact names), numele culturilor – a câmpurilor, a pajiștilor, a luncilor (cultivation names).

Numele referitoare la natură includ numele topografice (ale dealurilor, ale movilelor, ale mlaștinilor, ale munților, ale pădurilor, ale stâncilor) și hidronimele (numele afluenților, ale golfurilor, ale insulelor, ale lacurilor și ale râurilor).

---

[10][Sunt toate numele de locuri prezente în stratul cel mai vechi al limbii (substrat); sunt numele aprobate legal de autorități și incluse într-un nomenclator].

[11]Literatura de specialitate utilizează termenii *sistem urbanonimic* sau *urbanisme*.

[12] [În toponimia europeană, o mulțime de teze surprind clasificarea numelor de locuri din perspectivă diacronică. Însă, din punct de vedere sincronic, aceste lucrări nu au urmărit temeinic categoriile și structurile topicelor].

[13] [Din punct de vedere geografic, sunt relevante opozițiile sol vs. apă, munte vs. vale sau câmpie, suprafață împădurită vs. neîmpădurită, sol fertil vs. infertil. Referitor la interacțiunea omului cu spațiile, trăsăturile evidențiate sunt locuibil vs. nelocuibil, structuri administrative, spații locuite vs. suprafețe vaste, nelocuite, spațiul familiar securizant vs. locuri izolate].

[14] [Nume ale unor locuri cultivate, locuri construite de oameni; locuri naturale].

BDD-A28307 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 23:10:56 UTC)

Toponimele au o structură binară, o parte generică care semnifică clasa sau tipul formelor geografice (apelativele fac parte din această categorie) și partea specifică, care face referire la o trăsătură specială a locului (Câmp cu Iarbă Verde, Codrul Verde, Munții Crunții, Pădurea Blestemată). Partea specifică este considerată un „indice de identificare" și reprezintă „nucleul toponimic", care este însoțit, de cele mai multe ori, de „derivate toponimice" (determinanți) (Moldovanu 2010: 18).

2. Aspecte psiho- și sociolingvistice cu privire la numele de locuri

Pornind de la premisa că atât lumea reală, cât și universul ficțional al basmului sunt structurate pe principiul dualității – malefic vs. benefic –, și la nivel onomastic toponimele sunt clasificate în nume de locuri bune, faste vs. locuri rele, nefaste.

Cele mai multe forme de relief, termeni entopici (câmpie, deal, măgură, munte, vale) fac parte din structura toponimelor (Dealul de Marmură, Muntele Măgura, Pădurea de Aramă) și realizează trecerea de la apelativ la numele propriu. „Foarte multe toponime există ori au existat ca apelative în limba de toate zilele. Este clar că izvorul lor trebuie căutat totdeauna și fără nicio șovăire în lexicul vorbirii curente" (Iordan 1963: 1-2).

Aceste forme de relief sunt clasificate, la rândul lor, de geografi, în raport cu un plan orizontal, în pozitive (deal, movilă, munte) și negative15(depresiune, râpă, vale), fapt care denotă că pe teritoriul românesc întâlnim varii configurații de natură geografică, bogății ale solului favorabile dezvoltării, în special, sociale ale poporului nostru. Astfel, „relația om-natură îmbracă forme deosebit de variate, între care și prezența în sistemul onomastic românesc, în speță în toponimie, a elementelor de ordin geografic" (Oancă 1999: 23).

Omul a atribuit nume obiectelor geografice gradual. Mai întâi, au fost supuse procesului de denominare cele care au avut o însemnătate crucială în angrenajul comunității (lacul, muntele, râul de aproape), abia pe urmă, după ce a cunoscut mai bine arealul în care trăiește, a numit toate formele de teren din dorința de poziționare exactă în spațiul geografic, dar și pentru a individualiza și a identifica fără echivoc locurile numite. „Procesul de denominare toponimică se înscrie în acțiunea complexă pe care o desfășoară omul în vederea explorării, cunoașterii și stăpânirii, pe cât se poate, a naturii" (Vișovan 2005: 6).

Indiferent de perspectiva abordată, fie diacronică – toponimele fiind structurate sub forma unor sisteme și subsisteme onomastice, – fie sincronică – tendințele care se manifestă într-un timp dat în configurația numelor de locuri –, toponimele reflectă transformări care caracterizează societatea și relațiile omului cu mediul.

Astfel, locurile primesc nume proprii dacă au un oarecare interes. De exemplu, agricultorii numesc pajiștile. „Les lieux reçoivent des noms propres s'ils ont quelconque interêt. […] Les agriculteurs nomment par exemple les prés" (Vaxelaire 2005: 328).

De asemenea, anumite perioade istorice sunt reflectate în denominația toponimelor. De exemplu, perioada comunistă a impus reguli în (re)numirea unor topice, în speță, oiconime. „Oikonymic alterations made 'overnight' could not survive for long, as they were not meant to tally, with the toponimic landscape of the area, but to erase names related to the old regime from the collective memory. Put differently, the oikonymic changes in question aimed to destroy and then build what was, unfortunately, an artificial reality in keeping with the demands of the system imposed by the USSR"16 (Felecan, O. 2017: 79).

[15] Vezi în acest sens Mihai Ielenicz (2004: 7).

[16] [Alterarea oiconimelor a fost făcută peste noapte, dar nu a supraviețuit pentru mult timp, deoarece acestea nu au corespuns cu peisajul toponimic al zonei, dar numele înlocuite în vechiul regim au fost păstrate în memoria colectivă. Altfel spus, s-a intenționat prin intermediul oiconimelor să se distrugă ceva și să se construiască altceva, din păcate, o relație artificială impusă de URSS]

BDD-A28307 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 23:10:56 UTC)

Cazurile de renumiri vizează, în cele mai multe situații, numele nominatorului și mai puțin ale locurilor numite. Multe nume de locuri poartă amprenta pozitivă sau negativă a toposului în sine. Așa cum oamenii sunt porecliți, și locurile sunt etichetate în funcție de atitudinea pe care o trezesc celor care intră în contact cu ele. Caracteristicile sociale și descriptive ale toponimelor sunt asociate, de obicei, cu imaginea fizică a spațiului (formă, așezare, în funcție de punctele cardinale etc.) și sunt conotate cu imagini stereotipe ale toposului (imaginar, îngrozitor, hilar, sinistru – Cracii Doamnei, Dealul Bucii, Lacul Căcăcioasa, Măciuca, Mădulari, Mănăstirea Pătrunsă)17. În basme întâlnim și localizări prin propoziții care reflectă o fază pretoponimică cu aceleași semnificații menționate anterior (Pădurea Râioasei, Munții Cocâlcâi, unde își înțarcă dracul copiii, unde cocoșii nu cântă, nici câinii nu latră).

Conținutul descriptiv al topicelor poate fi perceput având și valoare mercantilă. Astfel, multe nume de locuri au suportat modificări în timp, în scop turistic – toponimele franceze Chalons-sur-Marne > Chalons-en-Champagne, Cotes-du-Nord > Cotes-d'Armor18 confirmă cele susținute.

Alături de caracterul social și istoric, toponimele poartă amprenta unor credințe și superstiții impregnate în subconștientul colectiv. Astfel, locuri precum apele stătătoare, cerul, marea, pădurea, pământul (nume apelative întâlnite în nomenclatorul toponimic și în basme), în sens extins, și fântâna, grădina, izvorul, prăpastia, stânca, în sens restrâns, reprezintă arhetipuri materne cu rol ocrotitor (vezi Jung 2003: 92). Altfel spus, omul și-a împărțit universul în locuri curate, sacre, reprezentate de spațiul umanizat și în locuri necurate, profane care trezesc spaime și temeri legate de necunoscut. Omul arhaic, fie le evita, fie încerca să le domine prin săvârșirea unor rituri apotropaice și propițiatice. Eliade (2000: 17) consideră că „locurile sacre nu sunt omogene, ci prezintă rupturi și spărturi și sunt singurele care există cu adevărat". Plecând de la ideea că „inconștientul posedă orizonturi proprii", Lucian Blaga (1985: 196) opinează că în cultura românească există „o viziune spațială specifică, care ia forma determinată a «infinitului ondulat»" , iar acest cadru este numit „spațiul mioritic".

Onomasticonul toponimic cuprinde nume formate de la termeni religioși, hagiotoponime (Chilia, Dealul Crucii, Poiana Crucii sau prezente în basme Iadul, Raiul, Răscruce), care semnifică credința ființei umane că „omul sfințește locul".

Numele de locuri sunt fapte de limbă create prin voința colocutorilor, conform normelor lingvistice și au rol de identificare locală, servind la derularea actului de comunicare între indivizii unei comunități. „Place names are not only linquistic signs […] they also represent social and historical values"19 (David 2011: 215) și, am adăuga noi, valoare emoțională, care reflectă, atât relațiile interumane, cât și legătura omului cu spațiul geografic.

3. Statutul toponimelor în basme

Tiparul denominativ al basmului, cu referire la numele de locuri, este relativ omogen, fiind alcătuit din apelative în funcție toponimică. Multe dintre acestea sunt termeni entopici care pot fi grupați în câmpuri toponimice20, bazate, fie pe diferențiere, fie pe polarizare21. În acord cu Moldovanu (2010: 18), admitem că un câmp toponimic este diferit de cel lexical,

[17] www.libertatea.ro
[18] vezi în acest sens Vaxelaire (2005: 125).
[19] [Numele de locuri nu sunt numai semne lingvistice, ci au valori sociale și istorice].
[20] Câmpul toponimic este „un ansamblu denominativ, dezvoltat în jurul unui toponim de bază, cu rol de centru polarizator în seria toponimelor polarizante" (Moldovanu 2010: 229).
[21] „Polarizarea este procesul de creare a unor derivate toponimice de la un toponim-nucleu, corespunzând obiectului cel mai important dintr-o mapă geografică continuă (unitară) […], diferențierea toponimică este procesul prin care se desemnează, cu ajutorul unor delimitatori lexicali, părțile unui obiect geografic denumit" (Moldovanu 2010: 18-19).

BDD-A28307 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 23:10:56 UTC)

doarece primul amintit se referă la valoarea numelor, la importanța sociogeografică realizată de nominatori. Astfel, câmpul toponimic polarizator se bazează pe o „diferențiere a valorii numelor în condițiile contiguității obiectelor geografice corespunzătoare", și nu pe opoziții lexicale. În schimb, câmpul toponimic diferențiator se compune pe baza acestor opoziții lexicale, echipolente, graduale, privative22, fiindcă diferențierea opune lexeme corespunzătoare din același câmp lexematic ierarhizat.

Așa cum universul nostru este structurat bipolar, sacru vs. profan, și toponimele din basme pot fi divizate în sacre vs. profane. Dar, specificăm că, în acord cu Eliade (2000: 19), sacrul este camuflat în profan, că nu există o limită clară între cele două noțiuni, deoarece unele spații profane, într-un anumit interval de timp, pot fi consacrate prin rituri propițiatice. Muntele, Pădurea sunt nume apelative și devin spații benefice prin trecerea pragului liminal (Hotarul sau Răscrucea) și prin săvârșirea unor rituri de trecere23, deoarece în trecut niciun act nu era absolut independent de sacru (basmul păstrează și la nivel nominal formele de existență primară). Astfel, putem structura numele de locuri, pornind de la tipul locului în sine, deoarece legătura nume – loc este în basme una directă și indestructibilă.

Dacă, în realitate, apelativele devenite toponime, de cele mai multe ori, devin opace, pierzându-și legătura cu etimonul sau, prin polarizare, pot denumi și alte structuri toponimice decât cele care sunt reperate prin termenul generic, în basme toponimele sunt pure, primare, păstrând legătura cu apelativul. Acestea din urmă sunt transparente și motivate contextual, „motivation through connotation, including biblical, historical allusions, evocation of a personality, of a social or cultural context, everything that is situated in the sphere of intertextuality an dis associated with a name or is suggested by a surname or first name" (Munteanu 2016: 63)24.

Atât locurile în universul fabulos, cât și numele lor se situează între două repere spațiale, considerate puncte limită ale verticalei și axei noastre, Fundul Pământului / Capătul Pământului și Înaltul Cerului. Între acești poli opuși întâlnim variate locuri, fie bune, fie rele, cu nume generice.

3.1 *Palierul lexico-semantic*

Grupând numele în câmpuri toponimice putem identifica următoarele categorii:

Câmpul toponimic diferențiator bazat pe opoziții privative ale arhilexemului25 „pământ": Buricul Pământului26 (nume metonimic conotat ca prag liminal de trecere spre Celălalt Tărâm și există analogia cu buricul omului, considerat centru, mijloc), Marginea Pământului. În cadrul acestui câmp distingem seria sinonimică Buricul Pământului / Miezul Pământului / Mijlocul Pământului și Marginea Pământului / Capul Pământului / Coada Pământului, folosite cu aceeași semnificație. Lexemul „tărâm" intră în componența unor nume care pot fi

[22] Conceptul de opoziție a fost dezvoltat de Coșeriu (2016: 99), care l-a preluat din fonologie (Trubetzkoy) și l-a extins la domeniul lexical. Lingvistul identifică *opoziții graduale* constituite prin „gradația unei anumite calități, un exemplu dat fiind cel al gradației evaluării elevilor", *opoziții echipolente* constituite „din termeni echivalenți din punct de vedere logic, prin raportare la conținutul comun, exemplificat prin câmpul culorii cromatice: roșu – portocaliu – galben – verde", *opoziții privative* sunt redate prin contrastul *albus/candidus*, *niger/ater*.

[23] Vezi în acest sens Arnold Van Gennep (1998: 17).

[24] [Motivare prin conotație, fiind incluse aici numele biblice, cu aluzii istorice, cele care evocă personalități din arealul social sau cultural, tot ce este situat în sfera intertextualității și poate fi asociat cu numele sau poate sugera numele de familie sau prenumele].

[25] Arhilexemul este „o unitate ce corespunde întregului conținut al unui câmp lexical" (Coșeriu 2016: 96).

[26] „*Buricul Pământului* e un fel de deschizătură care se afla în mijlocul pământului și prin care trec vitejii din povești pe celălat tărâm" (Fochi 1976: 82). Sau ar fi „o gaură prin care intră și ies dracii din Iad. E ca o fântână părăsită și greu mirositoare" (Pamfile 2002: 234).

BDD-A28307 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 23:10:56 UTC)

incluse într-un câmp diferențiator, prin opoziții privative (Tărâmul de Sus vs. Tărâmul de Jos)27;

Câmpul toponimic al arhilexemului „unitate teritorială”: Împărăție < împărat + -ie (Împărăția Doamnei Chira Chiralina, Împărăția Sorilor, Împărăți□ Z□ril□r); Mele□g < ung. mellék „regiune învecinată, cuprins al unei așezări omenești” (DLR 2010: s.v.) (Meleaguri Pustii – epitet bazat pe raportul antonimic așezare omenească și pu□ie□□e); M□șie < m□ș + -ie (Moșia Gheonoaiei, Moșia Împăratului Verde, Moșia Scorpiei). În acest palier semantic polarizarea este sociogeografică (Moldovanu 2010: 19), deoarece punctul de origine îl constituie proprietatea unei anumite persoane. În acest caz, cuvântul care denumește domeniul lipsește, dezvoltarea toponimică realizându-se direct de la numele proprietarului (Împărăția Sorilor, Împărăția Șoarecilor, Împărăția Căpcăunilor, Moșia Gheonoaiei, Moșia Scorpiei). Astfel, la baza structurii topicului nu stă ideea de proximitate geografică, ci numele de persoană / ființă mitologică care este polarizatorul. Antroponimele Căpcăun, Gheonoaie, Scorpie fac parte din categoria numelor malefice și prin contagiune se realizează transferul profanului și asupra numelui de loc pe care îl posedă. Multe porecle devin etichete emblematice ale purtătorilor și, prin tranfer metonimic, ele ajung să denumească o comună, un munte, un sat etc. „Nicknames have become means of attack, picked by belligerent interlocutors form the arsenal at hand. They are prolonged – relase antidotes used to destroy opponents and their effect is visible in the long run, as nicknames become part of users' colective memory” (Felecan, D., O. Felecan 2016: 191)28;

Câmpul toponimic al arhilexemului „antropic”: includem spațiul familiar, umanizat, cu proprietăți sacre. Bordei – origine necunoscută, „locuință rudimentară pe jumătate săpată în pământ și acoperită cu paie, pământ, stuf” (DLR 2010: s.v.); Casă < lat. casa, -ae (Casa de Alamă, Casa de Argint, Casa de Marmură, Casa Zmeoaicei Pământului, Casa Legată de Toartele Cerului); Castel < lat. castellum „construcție mare, fortificată, care servea ca locuință seniorilor” (DLR 2010: s.v.) (Castelul de Aramă, Castelul de Argint, Castelul Împăratului Verde, Castelul Zmeului); Palat < lat. palatium „clădire monumentală care servește ca reședință unui suveran” (DLR 2010: s.v.) (Palatul de Aramă, Palatul de Argint, Palatul de Cleș□r); □er□i < □urc. □er□y, □r□y „p□l□□□l □ul□nului □u □l m□ril□r demni□ri turci” (Șăineanu 1997: 119) (Serai de Sticlă). Numele topice din acest câmp denotă, fie posesia (Casa Zmeoaicei Pământului, Casa Zmeului, Castelul Împăratului Verde), fie materie (Casa de Alamă, Castelul de Aramă, Palatul de Cleștar, Serai de Sticlă). De asemenea, aceste toponime sugerează statutul social al proprietarilor. Spațiul exterior casei este reprezentat de Curte (Curtea Împăratului Roșu) / Bătătură (Bătătura Împăratului); Hotar (Hotarele Scorpiei, Hotarele Zmeilor), Pod (Pod de Aramă, Pod de Argint, Pod de Aur), Răscruce – „loc unde se încrucișează sau de unde se separă două sau mai multe drumuri” (DLR 2010: s.v.) – forme de trecere din lumea cunoscută, familiară, sacră, într-o lume necunoscută, străină, profană.

Câmpul toponimic al formelor de relief cu conotație pozitivă (formele de relief sunt clasificate de geografi în raport cu un plan orizontal, în pozitive – deal, movilă, munte și negative – depresiune, râpă, vale) (vezi Ielenicz 2004: 7): Câmp < lat. campus „întindere de pământ (arabil) fără accidente importante” (DLR 2010: s.v.) (Câmp cu Iarbă Verde, Câmp Frumos). În interiorul acestei categorii întâlnim un câmp diferențiator format din numele Câmp și derivatul Câmpuleț < câmp + -eț; C□dru < l□t. qu□drum (qu□drum) „pădure mare,

[27] „În viziunea spațială a lumii la poporul român, «celălalt tărâm» nu are determinare precisă de loc; uneori e sub pământ, alteori în pământ și nu sunt rare cazurile când este imaginat undeva în spațiul atmosferic, către cer” (Bernea 1997: 92).

[28] [„Poreclele au înțelesul unui atac la persoană, realizat de interlocutori cu tot arsenalul pe care îl au la îndemână. Ele comunică antidotul utilizat spre a distruge opoziția, precum și efectele lor, care sunt vizibile foarte repede. Astfel, poreclele devin parte a purtătorilor unei memorii colective” *t.r.*].

BDD-A28307 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 23:10:56 UTC)

deasă, bătrână" (Codru Verde). În opoziție se află topicele (Codru Verde / Vârfu Codrului). Deal < sl. delŭ „ridicătură a scoarței pământului mai mică decât muntele" (Șăineanu 1997: 217) (Dealul de Marmură, Dealul La Spânzurătoare – cu conotații negative); Grădină < bulg., sb. gradina „teren (îngrădit) pe care se cultivă flori, legume sau pomi fructiferi" (Șăineanu 1997: 345) (Grădina Împăratului, Grădina lu Ileana Cosânzeana, Grădina Ursului – posesie); Hățiș (orig. nec.) „grup de tufe de mărăcini, desiș într-o pădure" (Șăineanu 1997: 357); Izlaz < bulg. Izlaz „loc pentru pășunat, imaș" (Șăineanu 1997: 406). În basmele cercetate de noi, am găsit două nume care au în componența lor topicul menționat anterior, Marginea Izlazului și Pe Fundu Izlazului aflate în opoziție. Munte < lat. mons, -ntis „ridicătură a scoarței pământului, cu înălțimi care depășesc o anumită altitudine" (DLR 2010: s.v.). Numele care denumesc oronime, identificate în basmele analizate de noi, sunt grupate din punct de vedere semantic astfel: cele care arată însușiri (Munții Cocâlcâi, Munții Crunții – probabil aici au avut loc războaie sângeroase, deoarece termenul „crunt" < lat. cruentus are sens învechit „plin de sânge, muiat în sânge" (DLR 2010: s.v.), Munții Înalți), o stare climatică (Munții Secetei), materie (Munții de Iagă < ung. uiágă „sticlă", Munții de Piatră și Nisip, Munții de Sticlă), evenimente istorice (Munții Galionului – au probabil forma unei corăbii, amintind de nave cu pânze, de mari dimensiuni, cu mai multe punți, utilizate în trecut); Pădure < lat. paludem „întindere mare de teren, acoperită cu arbori" (Șăineanu 1997: 620), intră în categoria formelor de relief cu conotație pozitivă. Numele din acest segment sunt divizate după cum urmează: cele care sugerează termeni cromatici (Pădurea Neagră – densitate, necunoscut, spațiu profan prin adăugarea adjectivului „negru", Pădurea Roșie – calificativul „roșu" denotă sângele și afectivitatea, relația care există între spirit și corp), stare climatică (Pădurea cu Căldură, Pădurea cu Ger – opoziție), însușiri (Pădurea Râioasei), termeni din sfera magicului (Pădurea Blestemată), faună (Pădurea Ursului), materie (Pădurea de Aramă, Pădurea de Aur, Pădurea de Fier). Întâlnim și derivatul Pădurice (pădure + -ice), precum și Mijlocul Pădurii, în opoziție graduală cu Marginea Pădurii. Poiană < sl. poljana „loc cu iarbă și flori, fără copaci, în interiorul unei păduri" (Șăineanu 1997: 668). În opoziție se află Poieniță (poiană + -iță) și Poiană Mare.

Câmpul toponimic al formelor de relief cu conotație negativă – arhilexemul „apă stătătoare": Balta < sl. blato, cf. alb. baltë „apă stătătoare permanentă, cu faună și vegetație specifică" (DLR 2010: s.v.) (însușire – Balta Stuhoasă). În opoziție, formând un câmp diferențiator se află topicul Balta și Băltoaca (derivare augmentativă baltă + -oacă). Elești < ung. halastó „iaz cu pește", Fântână < lat. fontana „groapă săpată până la nivelul unui strat de apă și amenajată pentru alimentarea curentă de apă" (DLR 2010: s.v.), (Fântână Otrăvită – însușire, Fântâna Sânzâienelor – posesie). Este prezentă și opoziția Fântână – Fântâniță și Fântână – Fundul Fântânii. Halău < magh. háló „troaca aia între două dealuri, ca un părău", „jgheab natural, depresiune alungită și mai strâmtă, adâncitură de teren în forma unui halău", „jgheab pentru adăpat vitele" (Loș□nți 2000: 160); I□z < □l. j□zŭ „l□c □rific□l f□rm□□prin stăvilirea sau abaterea unui curs de apă" (Iazul Morii); Iezerul < sl. jezerŭ „lac adânc, loc mocirlos" (Șăineanu 1997: 376); Lac < lat. lacus „mare întindere de apă stătătoare, înconjurată de uscat" (DLR 2010: s.v.) (Lacul cu Lapte Dulce). Am întâlnit și forme regionale Lacul cu Lapți Dulce sau Tăul cu Lapte Dulce; Mlaștina < sl. mlaștina „depresiune naturală în care se adună apa provenită din precipitații sau din pânza freatică și pe al cărei fund se formează nămol" (DLR 2010: s.v.); Smârc < sl. smrŭkŭ „în basme: loc îndepărtat și primejdios, de unde își trage marea izvoarele" (Șăineanu 1997: 150).

Câmpul toponimic al formelor de relief cu conotație negativă – arhilexemul „apă curgătoare": Gârlă < bulg. gărlo „apă curgătoare mică, ramificație, braț al unei ape" (Șăineanu 1997: 339); Hoagă „e ca o obârșie de pârâu, groapă cu apă, vâlcea, văgăună afundată, viroagă, lăsătoare" (Loșonți 2000: 163-164); Valea < lat. vallis „depresiune,

BDD-A28307 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 23:10:56 UTC)

adâncitură de teren alungită, străbătută de o altă apă curgătoare; pop. apă curgătoare, albia unei ape curgătoare" (DLR 2010: s.v.) (Valea Adâncă, Valea Plângerii). Valea se află în opoziție cu Vâlcea.

Câmpul toponimic al formelor de relief cu conotație negativă – arhilexemul „teren situat în apropierea unei ape": Luncă < sl. lonka „baltă", „câmpie acoperită cu fânețe în apropierea unui râu sau la poalele unui deal ori al unui munte" (DLR 2008: s.v.), Ostrov < sl. ostrovŭ „insulă mică, adesea plutitoare, formată într-o apă curgătoare, acoperită, de obicei, cu vegetație" (DLR 2010: s.v.) (Ostrovu Florilor – floră, Ostrovu Mării și al Oceanelor – acvatic); Preluca < sb. preluka, ucr. priluka „(reg.) poiană mică între munți sau între dealuri (pe valea unei ape)" (Șăineanu 1997: 692); Râpa < lat. ripa „surpătură de pământ făcută de șuvoaie" (Șăineanu 1997: 56) (Râpa Arapului).

Glosarul toponimic al basmelor analizate este format, în mare parte, din apelative în funcție toponimică, acest lucru facilitând decodarea cu ușurință a denominațiilor propriale. Cele mai multe dintre acestea aparțin vocabularului fundamental, dar am întâlnit și apelative care fac parte din masa vocabularului (regionalismele Halău, Hoagă, Munții Cocâlcâi, Tăul cu Lapte Dulce). În basme este păstrată cu strictețe gândirea arhaică, care prevede existența unei legături magice între nume și loc, numită în literatura de specialitate iluzie referențială (bazată pe principiul nomen est omen)29.

Concluzii

În demersul nostru, am urmărit să expunem câteva aspecte psiho- și sociolingvistice cu privire la numele de locuri din basme. Am evidențiat valoarea socială, istorică, dar și emoțională a toponimelor, deoarece acestea din urmă relevă atât relațiile interumane, cât și cele ale omului cu mediul geografic. Având în vedere transparența și motivarea lor contextuală, topicele din basme păstrează legătura cu apelativul, tocmai pentru a putea fi decodificate facil. Am demonstrat că structura universului fabulos este bipolară, sacru vs. profan, fapt ce atrage după sine divizarea numelor de locuri în faste, bune și nefaste, rele, în funcție de circumstanță. Am văzut că atât lumea aceasta (casa, exteriorul casei, răscrucea, hotarele etc.), cât și lumea de pe „tărâmul celălalt" sunt impregnate de nume ale formelor de relief cu conotație negativă sau pozitivă, ale spațiilor umanizate (considerate sacre în gândirea arhaică și, totodată, în basme), ale locurilor tenebroase sau siderale, imitând construcția numelor din glosarul toponimic real. Astfel, am identificat în basme oiconime, oronime, hidronime, reale (au un referent în realitate), fictive (cu referent în universul fabulos și, uneori, și în lumea reală). Din punct de vedere semantic, am grupat toponimele în câmpuri toponimice, pornind de la teoria lui Coșeriu, care vizează câmpurile lexicale bazate pe opoziții echipolente, graduale, privative. La nivel lexical, am urmărit forma toponimelor (simple, derivate, compuse), cele mai multe fiind apelative în funcție toponimică. „Cât privește spațiul, aparent e simplu. E crucificat spre cele patru zări […]. Între cer și iad e purgatoriul catolic […], iar prăpastia ne este predestinată" (Neț 2016: 168).

Toponimele din basme vizează spații miraculoase, unde muritorul de rând ajunge doar în situații liminale (Iadul, Raiul, Tărâmul Celălalt), domenii stăpânite de împărați și împărătese/ zâne (Împărăția Doamnei Chira Chiralina, Împărăția Zorilor) și, de cele mai multe ori, sunt atribuite unor ținuturi greu sau chiar imposibil de localizat, despre care au știre doar inițiații și în care se găsesc obiecte cu puteri neobișnuite, locuiesc ființe ciudate, sunt ascunse fete de împărat răpite de zmei (Codrul Verde, Ostrovul Florilor, Palatul de Cleștar, Smârcurile Mărilor și ale Oceanelor).

[29] Vezi în acest sens W.F.H. Nicolaisen (2011: 137-145).

BDD-A28307 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 23:10:56 UTC)

Surse

Bilţiu, Pamfil (ed.), 1994, Făt–Frumos cel înţelept. O sută de basme, poveşti, legende, snoave şi povestiri din judeţul Maramureş, Baia Mare: Ed. Gutinul.
Bilțiu, P. și M. Bilțiu, 2002, Basme, povești, povestiri, snoave și poezii populare din zona Codrului. Cluj-Napoca: Editura Dacia.
Creangă, I., 1990, Făt-Frumos, fiul iepei, Craiova: Ed. Literatorul.
Creangă, I., 2002, Amintiri din copilărie. Poveşti. Povestiri, Bucureşti: Ed. Vizual.
Creangă, I., 2008, Povești, Chișinău: Editura Pontos.
Delavrancea, B. Şt., 1989, Dl. Vucea, Bucureşti: Ed. Ion Creangă.
Eminescu, M., 2009, Basme, București: Editura Tedit F2H.
Filimon, N., 1970, Basme şi nuvele, Bucureşti: Ed. Ion Creangă.
Florea Marian, S., 2010, Basmele românilor, București: Jurnalul Național.
Fochi, Adrian, 1976, Datini și eresuri populare de la sfârșitul secolului al XIX-lea, București: Editura Minerva.
Ispirescu, P. (ed.), 2004, Cele mai frumoase basme, Bucureşti: Ed. Cartea pentru toţi, Lider.
Ispirescu, P. (ed.), Basmele românilor, 2010, București: Editura Curtea Veche.
Oprișan, I., 2005, Basme fantastice românești, București: Editura Vestala.
Pamfile, Tudor, 2002, Povestea lumii de demult după credințele poporului român. Pământul după credințele poporului român, sfârșitul lumii după credințele poporului român, București: Editura Paideia.
Slavici, I., 2010, Basmele românilor, București: Jurnalul Național.
Şerb, I. (ed.), 1982, Poveştile lui Făt-Frumos. Basme fantastice, Bucureşti: Ed. Minerva.

BIBLIOGRAPHY

Ainiala, Terhi, Minna Saarelma, Paula Sjöblom, 2016, Names in Focus. An introduction to finnish onomastics. Translated by Leonard Pearl, Helsinki: Finnish Literature Society.
Blaga, Lucian, 1985, Opere. Trilogia culturii, ediție îngrijită de Dorli Blaga, studiu introductive de Al. Tănase, București: Editura Minerva.
Bernea, Ernest, 1997, Spațiu, timp și cauzalitate la poporul roman, ediția a II-a, revizuită București: Humanitas.
Coșeriu, Eugeniu, Horst Geckeler, 2016, Orientări în semantica structurală, traducere din limba engleză, notă preliminară, comentarii și postfață de Cristinel Munteanu, Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza".
David, Jaroslaw, 2011, Commemorative Place Names – Their Specificity and Problems, în „Names", 59 (4), p. 214-228.
Durkheim, Émile, 2005, Formele elementare ale vieții religioase. Sistemul totenic în Australia, traducere de Elisabeta Maria David, Iași: Editura Antet XX Press.
Eliade, Mircea, 2000, Sacrul și profanul, traducere din franceză de Brândușa Prelipceanu, ediția a II-a, București: Humanitas.
Farcaş, Ioan-Mircea, 2008, Termeni de origine veche slavă în subdialectul maramureşean, în „Buletin Ştiinţific", fasc. Filologie, seria A, vol. XVII, Baia Mare, 2008, p. 23-30.
Felecan, Ovidiu, 2017, Oikonymic Transformation in Romania in the Second Half of the Twentieth Century, în „Names", 65 (2), p. 78-87.
Felecan, Daiana, Oliviu Felecan, 2016, Nicknames of Romanian Politicians after 1989, în „Philologica Jassyensia", an XII, 2 (24), p. 191-207.
Felecan, Daiana, 2015, Sens lingvistic în „semnul estetic", în „Buletin Științific", seria A, vol. XXIV, p. 47-61.

BDD-A28307 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 23:10:56 UTC)

Felecan, Oliviu, 2013, Hodonimie românească – Între autohtonism și cosmopolitism, în Oliviu Felecan (ed.) Name and Naming. Proceedings of second International Conference on Onomastics, Cluj-Napoca: Editura Mega, Argonaut.

Graur, Alexandru, 1972, Nume de locuri, București: Editura Științifică.

Ielenicz, Mihai, 2004, Geomorfologie generală, București: Editura Universitară.

Iordan, Iorgu, 1963, Toponimie românească, București: Editura Academiei.

Jung, Karl Gustav, 2003, Opere complete. Arhetipurile și inconștientul colectiv, traducere din limba germană de Dana Verescu, Vasile Dem. Zamfirescu, București: Editura Trei.

Loșonți, Dumitru, 2000, Toponime românești care descriu forme de relief, Cluj-Napoca: Editura Clusium.

Moldovanu, Dragoș, 2010, Teoria câmpurilor toponimice (cu aplicație la câmpul hidronimului Moldova), Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza".

Moldovanu, Dragoș, 1978, Chestionar toponimic și entopic general cu un glosar de entopice, onomasiologic, Iași: Institutul de lingvistică, istorie literară și folclor.

Moscal, Dinu, 2013, Teoria câmpurilor lexicale. Cu aplicație la terminologia populară a formelor de relief pozitiv, prefață de Maria Iliescu, Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza".

Munteanu Siserman, Mihaela, 2015, Nume și simțuri: corespondențe semantice în configurații denominative, Cluj-Napoca: Editura Mega, Argonaut.

Neț, Mariana, 2016, Capricii pe teme de basm, cuvânt înainte de Monica Pillat, București: Editura Eikon.

Nicolae, Ion, 2006, Toponimie geografică, București: Editura Meronia.

Nicolaisen, W.F.H., 2011, In the beginning was the name, selected essay by professor W.F.H. Nicolaisen, Shetland Litho: The Scottish Place-Name Society.

Oancă, Teodor, 1999, Geografie antroponimică românească: metodă și aplicații, Craiova: Editura de Sud.

Olteanu, Antoaneta, 2009, Reprezentări ale spațiului în credințele populare românești, București: Editura Paideia.

Oros, I. Marius, 1996, Studii de toponimie, Cluj-Napoca: Editura ICPIAF.

Sala, Marius (coord.), 2001, Enciclopedia limbii române, București: Editura Univers Enciclopedic

Şăineanu, L., 1925, Dicţionar universal al limbei române, a cincea ediţiune, Craiova:

Editura „Scrisul Românesc".

Toma, Ioan, 2015, 101 nume de locuri, București: Editura Humanitas.

Van Langendonck, W. 2007. Theory and typology of proper names. Berlin-New York. De Gruyter.

BDD-A28307 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 23:10:56 UTC)

Vaxelaire, Jean-Louis, 2005, Les noms propres une analyse lexicologique et historique, Paris: Editura Honoré Champion.
Vișovan, Ștefan, 2005, Monografia toponimică a Văii Izei, Cluj-Napoca: Editura Mega, Argonaut.

BDD-A28307 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 23:10:56 UTC)